

ВПЛИВ ЛАТИФУНДИСТІВ НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК

І.М Лесік

Миколаївський національний аграрний університет

e-mail: lesik@mnau.edu.ua

Глобалізаційні процеси та кризові явища у світовій економіці безпосередньо впливають та зумовлюють виробничу спеціалізацію країн, зважаючи на їх географічне розташування, природно-кліматичні та інші соціально-політичні, організаційно-економічні, науково-технологічні передумови. На сучасному етапі в Україні, яка знаходиться на стадії перехідної економіки та потребує докорінних трансформацій на шляху до стабілізації політико-правової, фінансово-економічної ситуації, міжнародна спеціалізація супроводжується нераціональною структурою експорту, у якій домінують сировинні товари.

Сьогодні на вітчизняному ринку сільськогосподарської продукції утворення крупних латифундій, шляхом поглинання дрібних підприємств, можна розглядати як імовірність забезпечення вимог і потреб світового ринку до якості, розміру поставок та безпеки продуктів харчування.

Латифундії – великі приватні земельні володіння, де використовувалася підневільна праця рабів чи, пізніше, інших залежних від власника верств населення [1].

Беручи до уваги різноманітні ризики аграрно-економічних відносин слід зазначити, що малий та середній бізнес неспроможний скласти конкуренцію крупним латифундистам без об'єднання у потужні кооперативи.

За даними 2017 р. «UkrLandFarming» (605 тис. га), «KERNEL» (603 тис. га), «AP Group» (430 тис. га), які одночасно займають перші сходинки найбільших землевласників країни і входять у ТОП-35 крупніших латифундистів світу. У 2018 р. ситуація дещо змінилася, але лідером у даному рейтингу залишається «UkrLandFarming» (рис. 1).

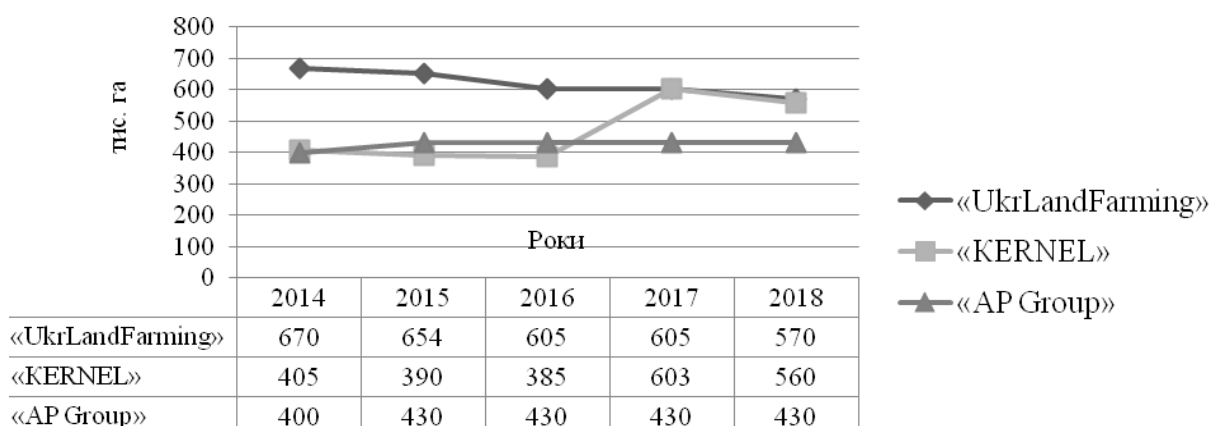

Рис. 1 Динаміка земельного банку найкрупніших латифундистів України, 2014-2018 рр.
Джерело : побудовано з використанням [2].

Діяльність найкрупніших латифундистів України задекларована самими підприємствами, зокрема «UkrLandFarming» стосується вирощування зернових, виробництва яєць, молока і м'яса, переробки їх на різні види продуктів харчування і транспортування на ринки для споживання в Україні та більш ніж в 40 країн світу [3]. «KERNEL» є провідним у світі та найбільшим в Україні виробником та експортером соняшникової олії, ключовим постачальником сільськогосподарської продукції з регіону Чорноморського басейну на світові ринки більше ніж в 60 країн світу [4]. «AP Group» найбільший виробник і експортер сільськогосподарських культур Чорноморського регіону, який експортує понад 2 млн тонн зерна щорічно та надає повний комплекс товарів і послуг з вирощування зерна експортної якості, фінансування та експертного супроводу його виробництва, зберігання та продажу врожаїв на світові ринки [5].

Серед позитивних факторів діяльності латифундистів слід відмітити те, що вони і їх діяльність розповсюджується на підтримку соціальної інфраструктури довкола утворених господарських одиниць а також на розробку і впровадження у спільну діяльність корпоративної етики, формування певного рівня свідомості працівників, створення передумов для розвитку та саморозвитку особистості, забезпечення соціального захисту працівників. Також до переваг можна віднести економічний потенціал орієнтований на високий рівень рентабельності, запровадження науково-технічних розробок, забезпечення робочими місцями висококваліфікованих працівників, інвестиційну та збутову політику орієнтовану на внутрішнього та зовнішнього споживача, поєднання виробництва, переробки та збуту, підвищення рівня конкурентоспроможності [6].

Проте наряду із перевагами, слід відмітити і ризики пов'язані із діяльністю латифундистів, серед яких : поглинання малих і середніх підприємств, які забезпечували роботою некваліфіковані кадри на місцях їх розміщення, перехоплення фінансових потоків інших підприємств, відсутність конкуренції, переорієнтації ринку переважно на комерційні культури, реальна загроза його монополізації.

Отже очевидним є те, що діяльність латифундистів наряду із очевидними перевагами також має ряд ризиків, які необхідно врегулювати в першу чергу на законодавчому рівні включаючи запобігання монополізації, контроль за обігом і дотриманням цільового використання земель, збереженням довкілля, контроль за оформленням та дотриманням договорів оренди землі, запобігання рейдерству. Також створення досконалого Земельного банку для України за прикладом Польщі на шляху до зняття мораторію на продаж землі може бути першим кроком до цивілізованого земельного ринку, оскільки сьогодні його тінізація свідчить про значні проблеми і відсутність контролю та дієвих важелів впливу з боку держави, загрозу продовольчій та національній безпеці. Низка суперечливих факторів свідчить про актуальність розглянутої теми, яка потребує подальшого вивчення.

Список використаних джерел:

1. Лазанська Т.І. Латифундії [Електронний ресурс] // Енциклопедія історії України: Т. 6: Ла-Мі / Редкол.: В. А. Смолій та ін. НАН України. Інститут історії

України. – К.: Наукова думка, 2009. – 790 с. – Режим доступу: <http://www.history.org.ua/?termin=Latifundii>.

2. ТОП-10 латифундистов України за 5 лет: динаміка роста зембанка [Електронний ресурс] / Главный сайт об агробизнесе – Режим доступу: <https://latifundist.com/infographics/view/106>.

3. UkrLandFarming [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ulf.com.ua/ru/company/about-company/>.

4. KERNEL [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.kernel.ua/ua/>

5. Agroprosperis [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.agroprosperis.com/en/about-us.html> .

6. Лесік І.М. Соціально-економічні аспекти розвитку суспільства. Вісник аграрної науки Причорномор'я. – 2018. – Вип. 4 | DOI: 10.31521/2313-092X/2018-4(100).